

چرا اقتصاد ایران دچار ابر تورم نشد

کامران ندری

در مسیر کنترل تورم، باید اول از همه مساله تحریم‌ها، مساله فضای کسب و کار داخلی و مساله رانت و فسادى که در اقتصادمان وجود دارد را حل کنیم تا درآمد ملى اقتصادمان افزایش پیدا کند.

اقتصاد ایران در این چند دهه، همواره با متوسط تورم بالایی دست و پنجه نرم کرده است. اما در این سال ها، به درست یا به غلط، اصطلاح ابر تورم نیز در اذهان عمومی شکل گرفته است. ابر تورمی که بر خی با تورم بالا اشتباه می گیرند. اما سوال اینجاست که تعریف ابر تورم چیست و برای ممانعت از رسیدن هر اقتصادی به ابر تورم چه باید کرد و پیشنه‌های کاربردی برای اقتصاد ایران چیست؟ برای پاسخ به این سوال، گفتگویی با دکتر کامران ندری استاد اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع) داشتیم.

معنی ابر تورم این است که در یک ماه، نرخ تورم بیش تر از ۵۰ درصد افزایش پیدا کند. به عنوان نمونه، الان نرخ تورم ایران در آبان نسبت به ماه قبل (مهرماه) حدود ۵ درصد بود. حالا اگر این نرخ ۵۰ درصد یا بیشتر بود، به عنوان ابر تورم شناخته می‌شود. این تعریف علمی ابر تورم است.به عبارت دیگر، یک ماه نرخ تورم بیشتر ۵۰ درصد (البته به صورت پیاپی) باشد، یعنی اگر یک ماه این اتفاق بیفتد و ماه بعد حل شود، به آن ابر تورم گفته نمی‌شود. در حقیقت به صورت پیاپی، چند ماه متوالی نرخ تورم ماهانه بالای ۵۰ درصد باشد، اقتصاد آن کشور وارد ابر تورم شده است.

زمانی که ابر تورم اتفاق می‌افتد، شما به این فکر می‌افتید که مهارش کنید. ولی وقتی تورم به صورت تدریجی هستش شما تلاشی برای مهارش نمی‌کنید. این را هم باید نظر داشتست که زمانی که اقتصاد هر کشوری به تورم بالای ۵۰ ساله عادت کند، دیگر سیاست‌گذاران تصور می‌کنند که تورم همواره متوسط ۱۸ درصد بوده، حالا چرا باید پایین تر بیاورد؟

تورم بالای مزمن چند دهه‌ای، نه تنها صدماتش به اقتصاد از ابر تورم کمتر نیست، بلکه بیشتر هم هست. منتهی ابر تورم به یکباره خودش را نشان می‌دهد، ولی در مورد دوم، به مرور زمان اقتصاد را از پای در می‌آورد. بدون اینکه متوجه شویم، به بیان دیگر، تدریجی به اقتصاد ضربه می‌زند.

به هر حال اقتصاد ما بنیه خوبی دارد؛ بخش قابل ملاحظه‌ای از درآمد‌های دولت از محل مالیات‌ها تأمین می‌شود و هنوز در واقع به آن مرحله‌ای که دولت برای تأمین کسری بودجه‌اش، بخواهد پول خیلی زیادی چاپ کند، نرسیده است. هر چند تورم بالا را در حال حاضر داریم.

ما جز کشورهایی هستیم که نرخ تورم بالایی را داریم. اگر این مسیر بخواهد ادامه پیدا کند، سال به سال وضع بدتر می‌شود، سال دیگر یعنی ۱۴۰۰، دولت برای تأمین هزینه‌های خودش مجبور است که پول بیشتری را چاپ کند که این باز نرخ تورم را بالا می‌برد.

البته باید در نظر داشتست که کشورهایی ابر تورم دارند، به یکباره دچار ابر تورم نشده‌اند. در حقیقت همانند یک سلول سرطانی می‌ماند که به مرور در حال تکثیر و رشد در بدن بیمار است و موقعی متوجه می‌شود که کاری نمی‌شود انجام داد. در حقیقت کشورها، به یکباره خودشان را وسط ابر تورم می‌بینند. متأسفانه در اقتصاد ما، احتمال وقوع ابر تورم نسبت به سال‌های قبل، بالاتر رفته است ولی خوشبختانه این احتمال در حال حاضر خیلی بالا نیست.

درست است که اقتصاد ما دچار ابر تورم نشده است، اما تورم بالا هم چیز خوبی نیست. ما الان تنها کشوری در دنیا هستیم که پنج دهه تورم دو رقمی داشته است، و این تورم بالا در کنار اثرات منفی که روی رفاه خانوارها می‌گذارد، مخصوصاً افرادی که درآمد ثبت دارند که با نرخ تورم افزایش پیدا نمی‌کند، در مجموع روی تولید هم تأثیر خیلی بالایی دارد.

این تورم بالا در واقع اثرات تورمی رشد نقدینگی را هم تشدید می‌کند. یعنی رشد نقدینگی، تورم را بالا می‌برد و خود تورم هم مدام عاملی می‌شود برای تورم های بعدی. به عبارت دیگر تورم امسال می‌تواند تورم سال آینده را تشدید کند. لذا تنها راه برای جلوگیری از ورود اقتصاد ایران به سمت ابر تورم این است که باید رشد نقدینگی را مدیریت کنیم.

باید مدیریت رشد نقدینگی را مستقل کنیم و تحت اختیار دولت نباشد و توانیم بر اساس آموزه های علمی و قواعدی که اقتصاد پولی به ما می گوید، نقدینگی را مهار کنیم. اگر نقدینگی در واقع دست‌آویز اهداف سیاسی سیاستمداران بشود، ممکن است گرفتار ابر تورم هم نشویم، ولی گرفتار یک تورم بالای مزمن پنجاه ساله می‌شویم که به اندازه همان ابر تورم سه چهار ساله مضری است. کشورهایی که دچار ابر تورم می‌شوند، ممکن است به مدت سه تا چهار سال این وضعیت طول بکشد و خیلی ضربه به اقتصاد می‌زند. ولی تورم بالای ۵۰ ساله معادل همان ابر تورم ۲ سه ساله کشور های دیگر به اقتصاد لطمه می‌زند.

زمانی که کشور در شرایط تحریم قرار دارد، نمی‌تواند رشد اقتصادی قابل ملاحظه‌ای داشته باشد، کما اینکه در ده سال گذشته، رشد اقتصادی کشور مان صفر بوده است. وقتی رشد اقتصادی پایین است، خوب نمی‌توانیم برآمد مالیاتی را افزایش بدهیم.

باید رشد اقتصادی باشد تا درآمد‌های مالیاتی دولت افزایش پیدا کند. بنابراین اولین کاری که باید دولت انجام دهد این است که هزینه هایش را مدیریت کند و هزینه‌های غیرضروری را حذف کند. دولت باید سیاست‌هایی را اتخاذ کند که منجر به رشد اقتصادی بشود. ببیند ما اگر در ۱۰ سال گذشته، همانند قبل تر، رشد اقتصادی به طور متوسط ۴ درصد داشتیم، الان تولید ناخالص داخلی کشورمان نزدیک به ۷۰ درصد نسبت به سالال ۹۰ بالاتر رفته بسود. یعنی درآمد‌های کشور تقریباً ۲ برابر شده بود. خوب درآمد مالیاتی هم دو برابر شده بود و دولت نیازی به چاپ کردن پول نداشت.

*کارشناس اقتصادی

افزایش ۳۶ درصدی سود سپرده‌های بانکی

آمارهای بانک مرکزی از افزایش ۳۶ درصدی منده سپرده‌ها و ۳۵.۲ درصدی منده تسهیلات بانکی در پایان شهریورماه ۹۹ نسبت به مقطع مشابه سال قبل حکایت دارد. به گزارش اقتصادسرامد، گزارش وضعیت کل منده سپرده‌ها و تسهیلات ربالی و ارزی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری به تفکیک استان در پایان شهریورماه سال ۹۹ حاکی از آن است که منده کل سپرده‌ها بالغ بر ۳۱۹۵۴.۴ هزار میلیارد ریال گردیده است که نسبت به مقطع مشابه سال قبل ۵. ۸۴۶۰ هزار میلیارد ریال (۲۶ درصد) و نسبت به پایان سال قبل معادل ۴۷۹۱.۶ هزار میلیارد ریال (۱۷.۶ درصد) افزایش نشان می‌دهد.بیش‌ترین مبلغ سپرده‌ها مربوط به استان تهران با منده ۱۷۲۷۸.۷ هزار میلیارد ریال و کم‌ترین مبلغ مربوط به استان کهگیلویه و بویر احمد معادل ۷۸.۹ هزار میلیارد ریال است.مانده کل تسهیلات بالغ بر ۲۲۷۵۳.۲ هزار میلیارد ریال است که نسبت به مقطع مشابه سال قبل ۵۹۲۸.۶ هزار میلیارد ریال (۳۵.۲ درصد) و نسبت به پایان سال قبل ۳۳۹۷.۴ هزار میلیارد ریال (۱۷.۶ درصد) افزایش داشته است.

کند و کاو «اقتصادسرآمد»: امید دولتی‌ها به بورس، به جای درآمدهای نفتی و بانکی

کریدور سوم تأمین بودجه

کرده است که "به این نکته توجه کنیم که ما برای

تحقق جهش تولید و داشتن رشد مطلوب در سال جاری حداقل باید هزار هزار میلیارد تومان تأمین مالی در اقتصاد کشور داشته باشیم. در این زمینه باید نظام تأمین مالی در کشور به صورت کارا عمل کند و تأمین مالی کسب و کارها را تسهیل کند.اگر

به گزارش اقتصادسرامد، در این راستا، فرهاد دژپسند -وزیر امور اقتصادی و دارایی- در آخرین اظهار نظر خود اعلام کرده است که "ضروری است در کنار کریدور بودجه دولت و بانک، کریدور سوم جهت تأمین مالی اقتصاد توسعه‌یابد و بازار سرمایه می‌تواند جایگاه مهمی در این ارتباط کسب کند. در نظر داشته باشید که هم ظرفیت نظام بانکی برای تأمین مالی محدود است و هم اصولاً باید کارکرد فعلی آن تغییر کند. برای مثال تأمین مالی سرمایه ثابت نباید از طریق بازار پول صورت گیرد بلکه باید از بازار سرمایه باشد."

وی همچنین در بخش دیگر سخنان خود تاکید

ماه، نه تنها از ۷۰ درصد باقی مانده بهره‌برد، بلکه بیش از ظرفیت این بازار از آن انتظار داشت و میزان بهره‌بری خود را به ۱۵۰ درصد نیز رساندا.درواقع دولت سعی کرد نقدینگی موجود در جامعه را به سمت بازار سرمایه هدایت کند. اقدامی که ففی نفسه آسیب رسان نیست اما مستلزم آن است که در طرف مقابل عرضه را نیز تقویت کند و به بازار عمق ببخشد. این عمق بخشی باید از طریق عرضه اولیه و همچنین بازار اولیه صورت می‌گرفت. از سوی دیگر، بسیاری از شرکت‌ها از زیر افزایش سرمایه، شانه خالی کردند.

باید به این نکته توجه داشتست که بورس دماسنج اقتصاد یک کشور محسوب می‌شود. اگر اقتصاد کشوری سالم باشد، بورس آن کشور هم سالم خواهد ماند زیرا بورس جزئی از اقتصاد همان کشور است. از سوی دیگر بازار سرمایه هم ظرفیتی دارد و نمی‌توان بخش دیگر تأمین مالی را کنار گذاشت و فقط به بورس تکیه کرد. بازار سرمایه تنها می‌تواند

آینده

مبهم ETFها

دولت درحالی عزم خود را برای عرضه صندوق‌های سرمایه‌گذاری با همان ETF جزم کرده‌است که دومین صندوقی که عرضه شد، بعد از تأخیر فراوان در امکان معامله، این روزها تحت تأثیر روند نزولی بازار قرار گرفته است و باید دید آیا صندوق‌های آتی با استقبال مردم مواجه می‌شوند یا خیر. به گزارش اقتصادسرامد، اردیبهشت‌ماه بود که زمزمه‌های عرضه سهام شرکت‌های دولتی در بورس شنیده شد و مسئولان اعلام کردند که قرار است باقی مانده سهام دولت در چند بانک، بیمه، پالایشگاه و خودرو در بازار سرمایه عرضه شود. ویژگی این صندوق‌ها از این قرار بود که همه افراد جامعه با داشتن یک ملی می‌توانستند خریدار آن‌ها باشند و تخفیف ویژه‌ای نیز برای خریداران در نظر گرفته شده‌شود.البته اعلام شد که مدیریت این صندوق‌ها تا سال ۱۴۰۰ با دولت خواهد بود و از سال ۱۴۰۰ به بعد دولت حق مدیریت ندارد و یک‌دهم درصد سهامدارانی که سهم یک شرکت را خریداند، جایگزین دولت می‌شوند. بر این اساس نخستین ETF که باقی مانده سهام دولت در بانک‌های ملت، تجارت و صادرات ایران و بیمه‌های البرز و انکایی‌امین بود با نام‌دار ایکم در اوایل خردادماه پذیره نویسی و امکان معامله آن از اوایل تیرماه امکان پذیر شد. صندوقی که میزان بازدهی آن تحت تأثیر روزهای صعودی بازار، به مرز ۱۲۰ نیز رسید. پس از آن پذیره نویسی بالایشی یکم که باقی مانده سهام دولت در پالایشگاه‌های تبریز، تهران، اصفهان و بندرعباس بود در ۳۰ شهریورماه به پایان رسید و انتظار میرفت معاملات آن از اواخر مهرماه آغاز شود، اما این اتفاق رخ نداد و معامله آن از ۱۱ آذر امکان پذیر شد.البته خریداران این صندوق به دلیل روزهای نزولی بازار، حتی قبل از اینکه صندوق قابل معامله شود نیز تا ۱۰ درصد زیان کردند!از سوی دیگر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده شده‌است تمام یا بخشی از سهام و دارایی‌های دولتی دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه قوه مجریه و باقیمانده سهام متعلق به دولت و شرکتهای دولتی در بنگاه‌های مشمول واگذاری را مطابق روش‌های مندرج در قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب ۲۰ خرداد سال ۱۳۸۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی واگذار و منابع حاصله را به ردیف ۳۱۰۵۰۲ وایز کرد.

راهکارهای بانکی برای بر خورد با سایت‌های شرط‌بندی

این روزها خود فضای مجازی که روزی مبلغ اصلی سایت‌های شرط‌بندی بود، با افشاجری و اطلاع‌رسانی به دشمن شماره یک همین سایت‌ها تبدیل شده است. به نظر می‌رسد، حالا دیگر، حداقل نزد درصدی از جامعه، حنای یک شبه پول در آوردن از این کارزنبوهای مجازی رنگ باخته است. خیال خامی که با وجود این موج افشاجری جدید هم از پا ننشسته و هنوز هم قربانی می‌گیرد. حالا اما وضع جدی‌تر شده و به‌خورد با این درخت تنومند فساد، پولشویی و کلاهبرداری آغاز شده است.به گزارش اقتصادسرامد به نقل از ایبنا، بهزاد خسروی آدینه‌وند، پژوهشگر و کارشناس اقتصادی و امور راهبردی گفت: روزانه بیش از صدها هزار دلار از طریق همین سایت‌های شرط‌بندی ارز از کشور خارج می‌شود، تراکنش‌های بانکی مسترده در کشور ایجاد می‌شود و هیچ‌گونه مالیاتی هم پرداخت نمی‌شود. این در حالی است که هم از لحاظ قانون اساسی این نوع معاملات جرم محسوب می‌شود و هم از لحاظ شرعی و اسلامی قمار و شرط‌بندی و مصداق فعل حرام هستند. این کارشناس اقتصادی تصریح کرد: متأسفانه این‌گونه سایت‌ها درآمذزایی برای درگاه‌های بانکی دارند که در همین مورد میا دارای خلاءهای قانونی هستیم.وی توضیح داد: حدوداً بین ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ دامنه سایتی در کشور فعال‌اند که هر کدام به صورت خوشه‌ای با صدها وبسایت زیرمجموعه در ارتباط هستند. طبق داده‌هایی که گرفته شده این سایت‌ها روزانه به طور متوسط حدود یک میلیارد تومان گردش مالی دارند که رقم کمی نیست و باید تأسف بخوریم که اغلب آنها توسط سلبری‌ها و افراد مشهور ایجاد و تبلیغ می‌شوند.وی افزود: حتی گردش مالی در سایت‌های شرط‌بندی فوتبال، در ایران، به حدود ۱ تا ۳ میلیون دلار در روز می‌رسد.خسروی آدینه‌وند یادآور شد: این سایت‌ها با هدف فروش کالا‌های مجاز در وزارت صمت ثبت می‌شوند و نشان اعتماد می‌گیرند و درخواست در گاه بانکی می‌دهند و با استفاده از یکی از این ۱۲ شرکت PSP تحت نظر شاپرک امکان پرداخت‌های الکترونیکی پیدا می‌کنند.

بازار سرمایه وبانک

شنبه ۲۹ آذر ۱۳۹۹ - شماره ۹۵۵

اخبار

افزایش سقف انتقال وجه در بانک رفاه

در راستای توسعه خدمات غیر حضوری، سقف تراکنش‌های انتقال وجه از درگاه‌های الکترونیکی بانک رفاه کارگران افزایش یافت. به گزارش اقتصاد سرا مدبه نقل از روابط عمومی بانک رفاه کارگران، به استناد بخشنامه‌های بانک مرکزی ج.ا.ا. و سه منظور افزایش رضایت مشتریان، سقف مبلغ تراکنش‌های انتقال وجه از طریق درگاه‌های الکترونیکی (موبایل بانک، اینترنت بانک و تپلِت بانک)، از ۲۲ آذر ماه سال جاری با ارائه درخواست مشتری و تکمیل فرم به شرح زیر تغییر پیدا کرد:سقف انتقال وجه درون بانکی (برای حساب‌های دیگران) و بین بانکی با رمز ثابت: سقف پیش فرض روزانه ۵۰۰ میلیون ریال برای هر مشتری قابل افزایش است.سقف انتقال وجه درون بانکی صرفاً برای حساب‌های خود مشتری با رمز ثابت: سقف پیش فرض یک میلیارد ریال است.سقف انتقال وجه درون بانکی (برای حساب‌های دیگران) و بین بانکی با رمز یک‌اثر مصرف (OTP):سقف پیش فرض برای موبایل بانک همانند اینترنت بانک تا یک میلیارد ریال برای هر مشتری قابل افزایش است.گفتنی است، به استناد ماده ۸ دستورالعمل شفاف سازی تراکنش‌های بانکی اشخاص، حاکمتر سقف مجاز انتقال وجه از طریق درگاه‌های غیر حضوری (موبایل بانک، اینترنت بانک و...) برای هر شخص طی روز یک میلیارد ریال است. وجه از درگاه‌های الکترونیکی بانک رفاه کارگران افزایش یافت.

نظارت و کنترل پست بانک بر پیگیری جدی امور نظارتی و حقوقی

بهزاد شیر ی مدیرعامل پست بانک ایران در جلسه مدیران پستی با مدیر امور نظارت و حقوقی و روسای این امور و مدیران شعب استانها و مناطق تهران و کارشناسان حقوقی و بازرسان واحدهای اجرایی بر نظارت و کنترل مستمر و پیگیری جدی پرونده‌های حقوقی تاکید کرد. به گزارش اقتصاد سرامد به نقل ازروابط عمومی پست بانک ایران: وی در این جلسه که به منظور سنجش وضعیت اجرای برنامه‌های ابلاغی امور نظارت و حقوقی درسال جاری و بهره‌مندی از دیدگاه‌ها و نظرات اشخاص و همچنین بهبود عملکرد و شناسایی گلوگاه‌ها و ابهامات موجود و بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و نقطه نظرات کارشناسان حقوقی و بازرسان واحدهای اجرایی به صورت ویدئو کنفرانس برگزار شد با تاکید بر پیگیری امور، رهنمودهای لازم را نیز ارائه کرد. جمال مقصودی مدیرامور نظارت و حقوقی نیز در این جلسه ضمن تبیین اهداف و برنامه‌های این امور، نقطه نظرات و دیدگاه‌های خود در حوزه‌های بازرسی و حقوقی را مطرح و در ادامه محفل پیرایی رییس اداره بازرسی، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و علی‌نوروزی رییس اداره کل حقوقی برنامه‌های این ادارات و انتظارات خود را بیان داشتند.همچنین در این جلسه مدیران شعب استان‌ها و مناطق تهران و کارشناسان حقوقی و بازرسان منتخب، نظرات و دیدگاه‌های خود را مطرح نمودند.

تسویه ۷۷ فقره حواله ارزی به ارزش ۱۴ میلیون و ۲۰۰ هزار یورو

رییس کل دادگستری استان بوشهر از رفع تعهد و تسویه تعداد ۷۷ فقره حواله ارزی به ارزش ۱۴ میلیون و دویست هزار یورو خبر داد.به گزارش اقتصادسرامد، علی جمادی، رییس کل دادگستری استان بوشهر از رفع تعهد و تسویه تعداد ۷۷ فقره حواله ارزی به ارزش ۱۴ میلیون و دویست هزار یورو خبر داد و عنوان کرد: در پی شکایت بانک توسعه تعاون علیه تعدادی از اشخاص حقیقی و حقوقی در ارتباط با اخذ حواله‌های ارزی و عدم ورود تعهد این حواله‌ها، بلافاصله موضوع در دستور رسیدگی قرار گرفت.رییس کل دادگستری استان بوشهر تصریح کرد: این موضوع با عنوان تحصیل مال از طریق نامشروع و کلاهبرداری به شعبه دوم بازرسی دادسرای عمومی و انقلاب بوشهر ارجاع شد که با پیگیری و اقدامات صورت گرفته و تلاش بازرسی این شعبه چندین جلسه با حضور کارشناسان دایره ارزی و حقوقی بانک، سازمان بازرسی کل کشور و مشتکی‌عنهم برگزار شد.وی گفت: رسیدگی‌ها منجر به این شد که متخلفان ارزی تاکنون تعداد ۷۷ فقره حواله ارزی به ارزش ۱۴ میلیون و دویست هزار یورو رفع تعهد و تسویه کنند و ما به التفاوت ربالی آن نیز به مبلغ یکصد میلیارد ریال را به حساب خزانه بانک مرکزی واریز کنند.